

Offprint

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VIII (2016), číslo 2

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisory board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra, SK) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín, SK)
Zástupca šéfredaktora: Jozef JANČOVIČ (Bratislava, SK)
Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie, SK)
Výkonný redaktor: Martina KORYTIAOVÁ (Roma, I)

Redakčná rada /Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice, SK) – Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok, SK) – Róbert JÁGER (Košice, SK) – Peter JUHÁS (Münster, D) – Branislav KLEUSKA (Ružomberok, SK) – Róbert LAPKO (Košice, SK) – Libor MAREK (Detroit, USA) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava, SK) – Milan SOVA (Bratislava, SK) – Jozef TIŇO (Bratislava, SK) – Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Dušan Rončák

Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľali Petr Chalupa, Jozef Hřebík, Gregor Geiger OFM, Štefan Macko, Zuzana Očkajáková a Lucilla Mária Tongel'ová SDR.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov), alebo knihy na recenziu prosíme poslať na adresu redakcie *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Upresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 12/2016.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Odzneli tiež početné kratšie príspevky, v ktorých jednotliví odborníci prezentovali svoj výskum. Práve v tejto sekcii zaznel aj príspevok prof. Petra Dubovského „Jeroboam II: A Savior or an Evil King?“, v ktorom sa zameril na postavu izraelského kráľa Jeroboama II. vo svetle textu 2 Kr 13–14, ktorý vykazuje viaceré textové a redakčné problémy. Vzhľadom na identifikované viaceré redakčné vrstvy sa pôvodne pozitívny pohľad na tohto kráľa neskoršími redakčnými zásahmi zmenil na negatívny.

Istou novinkou na tomto kongrese boli príspevky vo viacerých tematicky zameraných sekciách: Project Pentateuch Papers, Project Prophets Papers, Project Psalms Papers, Qumran Research Group Papers a Samaritan Studies Research Group Papers. V tejto poslednej zmienenej sekcii zazneli viaceré zaujímavé príspevky, ktoré poukazovali na skutočnosť, že nový archeologický výskum a literárna analýza naznačujú, že Biblia v jednotlivých fázach svojho vzniku nemôže byť iba dielom judských pisárov, ale že viaceré texty poukazujú skôr na svoj severoizraelský pôvod, a to aj v období po páde Samárie. Osobitne sa to týka aj samotného Pentateuchu, ktorého samaritánska podoba nie je príliš odlišná od masoretského textu. Pentateuch by bol však sotva neskoršími Samaritánmi prijatý, ak by posledné fázy jeho redakcie mali byť dielom iba judských pisárov.

Kongres osobitne pomohol spoznať bližšie exegetickú prácu juhoafrických biblistov, ktorí v pomerne veľkom počte pôsobia na viacerých významných juhoafrických univerzitách a vzájomne spolupracujú vo vyššie uvedených juhoafrických biblických organizáciách.

Organizátorom patrí veľká vďaka za výbornú organizáciu tohto veľkého podujatia. Nasledujúci 23. kongres IOSOT sa v roku 2019 bude konať na škótskej University of Aberdeen.

*Milan Sova
RKCMBF UK
Kapitulská 26
814 58 Bratislava*

12. medzinárodné jesenné biblické dni na Katolíckej univerzite Jána Pavla II. v Ľublíne

Biblická antropológia je témou, ktorou sa aktuálne zaoberá Pápežská biblická komisia. Aj na základe tohto faktu sa stala antropológia vo Svätom písme centrálnou témou Medzinárodnej vedeckej konferencie „*Czym jest człowiek, że o nim pamiętasz?*“ (Ps 8,5): *Antropologia w Piśmie Świętym* („Čože je človek, že

naň pamätáš“ [Ž 8,5]: *Antropológia vo Svätom písme*), ktorú usporiadal v dňoch 19. – 20. októbra 2016 Inštitút biblických vied na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity Jána Pavla II. v Poľsku. Podnet k sústreďeniu sa na túto tému vyšiel od dlhoročného riaditeľa Inštitútu biblických vied a člena Pápežskej biblickej komisie prof. Henryka Witczyka. V priebehu dvoch dní na konferencii odznelo trinásť referátov rozdelených do piatich blokov. Osem referátov predniesli poľskí biblisti tak z domáceho ľubľinského inštitútu, ako i z iných poľských univerzít a teologických inštitútov. Organizátori pozvali taktiež piatich prednášajúcich zo zahraničia – prof. Marca Girarda z Québecu (Kanada), prof. Michaela Weigla z Viedenskej univerzity v Rakúsku, prof. Gregory Tatum OP z École Biblique v Jeruzaleme a dvoch biblistov zo Slovenska z Katolíckej univerzity v Ružomberku a zároveň absolventov organizujúceho Inštitútu biblických vied, doc. Branislava Kľusku a Dr. Mykhaylynu Kľuskovú. Prvé dva referáty, ktoré odzneli na konferencii, mali všeobecnejší charakter. Príspevok prof. Marca Girarda bol venovaný symbolickému prístupu k hebrejskému pojmu *nefeš*. Druhý referát predniesol poľský biblista z Univerzity kardinála Stefana Wyszyńskiego vo Varšave Janusz Kręcidło. Jeho referát mal názov „Česť ako základné kritérium hodnoty človeka v starovekej stredomorskej civilizácii a implikácia toho faktu pre čítanie Biblie“. Téma antropológie v knihách a teológii Starého zákona bola rozpracovaná v piatich metodologicky i tematicky rozdielnych prednáškach. Najskôr bol prečítaný referát – zo zdravotných dôvodov neprítomného – prof. Michaela Weigla o ponímaní ženy – cudzinky v Knihe Prísloví v kap. 1–9 a v milostnej lyrike Veľpiesne Šalamúnovej. Následne predniesol svoj príspevok „Srdce človeka zlé od mladosti: Obraz – kondícia ľudského srdca v Gn 1–11“ Dr. Krzysztof Napora. Starozákonnému ponímaniu a prezentovaniu ľudských emócií boli venované dva referáty. Prvý, so všeobecným, ba až introduktívnym charakterom, od prof. Janusza Lemańskiego a druhý, špecificky venovaný zobrazeniu ľudských emócií v Druhej knihe Makabejcov, ktorý predstavil Dr. Łukasz Łaskowski. Dr. Mykhaylyna Kľusková sa zamerala na Žalm 37, v ktorého texte preanalyzovala spôsob prezentovania dvoch opozičných ľudských charakterizácií – človeka spravodlivého a človeka bezbožného. Z referátov, sústreďených na antropológiu v Novom zákone, dva boli zacielené na analýzu textov štvrtého kánonického evanjelia. Prof. Mirosław Wróbel sa upriamil na antropológiu a teológiu v súdnom procese Ježiša pred Pilátom (Jn 18,28–19,16) a doc. Kľuska interpretoval text Jn 9 ako rozprávanie, ktoré zázrak uzdravenia slepého od narodenia predstavuje ako stvorenie novej ľudskej prirodzenosti. Prof. Gregory Tatum z Jeruzalema sa zameril na ponímanie Ducha/ducha v Pavlovej antropológii. V rámci Pavlovej teológie zostal aj prof. Stefan Szymik, ktorý sa detailne zameril na text 1Kor 15,49. Zaujímavý referát predniesol prof. Krzysztof Mielcarek. Ten sa orientoval

na význam slovného spojenia „hadie plemeno“ (Lk 3,7) a príbuzné výpovede v Lukášovom dvojdiel. Posledný príspevok na konferencii predniesol prof. Artur Malina a sústredil sa v ňom na antropologickú argumentáciu v Liste Hebrejom.

Referáty, ktoré odzneli na konferencii, preukázali, že téma biblickej antropológie je veľmi široká a je k nej možné pristupovať z rôznych metodologických hľadísk. Pripútala pozornosť početného auditória. Konferencie sa okrem odborníkov zúčastnili mnohí poslucháči, študenti teológie, kňazi, rehoľné sestry i laici, ktorým je biblické posolstvo existenciálne blízke.

Branislav Kluska

Katedra katechetiky a praktickej teológie

Hrabovská 1

03401 Ružomberok

Prvý ročník biblickej konferencie v Gorliciach (Poľsko)

Diecézne centrum pravoslávnej kultúry „ELPIS“ so sídlom v Gorliciach (Poľsko) zorganizovalo dňa 22. novembra 2016 prvý ročník medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Biblia a súčasnosť. Teologický, kánonický, sociálny a spoločenský odkaz pre súčasnosť“. Konferencia sa uskutočnila v priestoroch kaštieľa Szymbark pri Gorliciach a zúčastnilo sa jej celkom 28 prednášajúcich, vrátane niekoľkých vedeckých pracovníkov, pedagógov a doktorandov zo Slovenska.

V jednotlivých referátoch odzneli prednášky na zaujímavé a podnetné témy, ktoré vyvolali zamyslenie nad hlbšou prácou z biblistiky v oblastiach, ktoré sú dôležité z pohľadu duchovno-praktického života človeka ako jednotlivca, tak i spoločnosti ako celku. Medzi najdôležitejšie biblické prednášky, ktoré odzneli na konferencii, patrili príspevky prof. ThDr. Alexandra Capa, CSc., „Stručne o Izagogike do Starého zákona a jeho súčasnom stave na Slovensku, v Čechách a v Rusku“, doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD., „Biblické učenie o jazyku ako ohni“, doc. ThDr. Jána Husára, PhD., „Sociálny aspekt služby proroka Avakuma (Habakuka)“, Ks. Dr. Artura Aleksiejuka „Место и значение человеческого фактора боговдохновенности в современных попытках толкования Священного Писания“, doc. ThDr. Štefana Šaka, PhD., „Vtelenie Božieho Slova ako základ cirkevnej misie“, Mareka Kuczyńskiego „Przyczyny kryzysów w rodzinach biblijnych – analiza przypadków“ a doc. ThDr. Albína Masarika, PhD., „Hľadanie významu výrazu KAINĚ KTISIS v 2Kor 5,17 a Gal 6,15“. Posledná z uvedených prednášok vyvolala pozitívnu vedeckú diskusiu o otázke, či

Contents

Treaties

Ian YOUNG

Manuscripts and Authors of the Psalms 123- 136

Alan Ján DELY

Typological Significance of Number Forty in Lucan Writings 137-159

Helena PANCZOVÁ

Verbal Aspect in Biblical Greek: A Concise Description of
the Grammatical Category with Its Equivalents in Slovak and
English 160-183

Notes

Blažej ŠTRBA

The Jordan Stopped Flowing in Josh 3:17 184-193

Abstracts and reviews 194-xxx

Communications and references xxx-xxx

Obsah

Štúdie

Ian YOUNG

Manuscripts and Authors of the Psalms 123-136

Alan Ján DELY

Typologický význam čísla štyridsať v Lukášových spisoch 137-159

Helena PANCZOVÁ

Slovesný vid v biblickej gréčtine: stručný opis gramatickej
kategórie a jej ekvivalenty v slovenčine a angličtine 160-183

Poznámky

Blažej ŠTRBA

Pozastavený Jordán v Joz 3,7 184-193

Abstrakty a recenzie 194-xxx

Správy a oznamy xxx-xxx